

MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

- trvalé zaostávání vývoje rozumových schopností
- postihuje celou osobnost člověka – duševní, tělesnou, sociální stránku
- odlišný vývoj některých psychických vlastností
- poruchy v adaptačním chování
- příčinou – organické poškození mozku
- MR X demence X pseudooligofrenie

Etiologie vzniku

- prenatální
 - infekce matky během těhotenství, špatná výživa, působení záření a toxických látek, úrazy matky
- perinatální
 - hypoxie plodu, protrahovaný porod
- postnatální
 - infekce novorozence, záněty mozku, úrazy, výživa
- dědičnost, genetické vlivy, rodinné prostředí

Psychopedie

- edukace osob s MR, zkoumání výchovných a vzdělávacích vlivů na tyto osoby
- cíl – dosažení maximálního stupně rozvoje osobnosti s mentálním postižením a jeho integrace do společnosti

Klasifikace inteligence

• IQ 130 a výše	značně nadprůměrná
• 129-120	nadprůměrná
• 119-110	mírně nadprůměrná
• 109-90	průměrná
• 89-80	podprůměrná
• 79-70	hraniční inferiorita

- potřeba celoživotní péče
- řeč se nemusí rozvinout

Hluboká MR

- obtížné stanovit přesně IQ
- neschopnost porozumění řeči, zvuky
- nepoznává okolí
- většinou imobilní
- inkontinence
- stereotypní automatické pohyby
- nutná stálá pomoc a dohled
- velmi omezené možnosti výchovy a vzdělávání
- neurologické nebo jiné tělesné nedostatky postihující hybnost, epilepsie, postižení zrak. a sluch. vnímání

Downův syndrom

- trisomie 21. chromosomu
- příčinou nízký / vysoký věk matky
- typické rysy: malá hlava, úzká víčka, výrazná kožní řasa ve vnitřním koutku, malá ústa, jazyk často ven z úst, širší krk, 40% -vrozená srdeční vada, končetiny malé a silné, 50% - 1 rýha přes dlaň, slabý svalový tonus, nižší vzrůst, smyslové vady

MOŽNOSTI PRACOVNÍHO UPLATNĚNÍ OSOB S MP

- Význam práce
- základní potřeba jedince, která musí být saturována (X → frustrace)
- charakteristický atribut dospělosti a samostatnosti každého člověka
- ekonomická nezávislost, nezávislost na podpůrných službách a péči okolí
- seberealizace
- pozitivní vliv na postoj společnosti ke zdrav. postiženým
- sociální inkluze

Chráněné dílny

- specifická pracoviště pro občany, kteří mají ztíženou možnost, příp. se nemohou vůbec uplatnit na trhu práce
- poskytují pracovní a společenské uplatnění formou pracovní činnosti
- rozvoj samostatného jednání, zodpovědnosti
- trénink pracovních dovedností, pracovního režimu, práce v kolektivu
- supervizor – hodnotí dosahování stanovených cílů

Podporované zaměstnávání

- služba určená osobám, které hledají placené zaměstnání v běžném pracovním prostředí; vyžadují dlouhodobou podporu před i po nástupu do práce
- časově omezená služba na dobu 2, příp. 3 let
- personální poradenství, pracovní asistence, zastupování a pomoc při jednání s úřady, doprovázení, atd.
- cíl – získání zaměstnání, zvýšení samostatnosti

SYSTÉM VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ OSOB S MP

- mateřská škola speciální
- **základní škola praktická**
 - 9 let → základní vzdělání
- **základní škola speciální**
 - přípravný stupeň + rehabilitační vzd. program
 - 10 let → základy vzdělání
- odborné učiliště
- praktická škola
- individuální integrace
- skupinová integrace

Specifika vzdělávání osob s MP

- potřeba celoživotního vedení
- omezená potřeba zvědavosti

- citová otevřenost, bezprostřednost, výkyvy nálad, euforie, afekty; možná agresivita
- nižší aspirace, hypobulie
- krátkodobá, nestálá pozornost, vyšší unavitelnost
- povrchní vnímání
- infantilnost, konkrétní myšlení, neschopnost abstrakce
- řeč – pasivní x aktivní slovní zásoba
- rychlé zapomínání, mechanická paměť
- profesní, partnerská role není vždy naplněna
- sociální čtení, globální čtení

SYNDROM DEMENCE

- syndrom způsobený organickým poškozením mozku
- nevratný proces
- vznik kdykoliv po vytvoření základu poznávacích funkcí (po 2. – 4. roce života) X MR
- stoupá s věkem; značný ve věkové kategorii stárnoucích; nejvíce v populaci nad 60 let
- až 60 % nebývá vůbec diagnostikováno

Symptomatologie

- kognitivní poruchy
- paměť, řeč, pozornost, vnímání, úsudek, myšlení, rozhodování, plánování (exekutivní funkce), chápání souvislostí, učení, orientace v času a prostoru,
- behaviorální poruchy
 - emotivita – zhoršená kontrola afektu, poruchy nálad (deprese, úzkost), oploštělé emoce, emoční labilita, ztráta vyšších citů
 - chování – agrese, agitovanost, hygiena, abulie, pokles zájmů, nevhodné chování na veřejnosti
- funkční poruchy
 - zhoršení schopnosti provádět denní činnosti – sebeobsluha, hygiena, obstarání domácnosti, úrazy; poznávání a používání předmětů, praxe, poruchy spánkového cyklu; IADL

Komunikace s osobou s demencí

- vytvořit vhodné podmínky, redukce rušivých elementů
- nehovořit dětskou řečí, vyhnout se infantilizaci, mluvit jako s dospělým, oslovovat jménem / tituly, zachovat důstojnost!
- nehovořit s více osobami najednou
- v průběhu rozhovoru se držet jednoho tématu
- využití několika kanálů současně – zrak, sluch, hmat, gesta, postoje
- pokud osoba nerozumí, zjednodušit, přeformulovat, používat gesta
- krátké, jednoduché věty, vyjadřovat se co nejjednodušeji
- umožnit osobě reagovat; poslouchat a snažit se pochopit osobu s demencí
- pokud možno používat slova dotyčné osoby
- povzbuzení při jakékoliv činnosti, pochvala
- pojmenovávat, komentovat jakoukoliv činnost
- důležitá neverbální komunikace
- nezvyšovat hlas, mluvit přirozeným tónem
- tón hlasu, mimika, gestikulace by měly odpovídat významu slov